

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

29. TÝDEN (13.7.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Líhnou se dospělci molic z 1. generace na zelenině - porosty s pupárií zapravit co nejdříve po sklizni. Pokračuje přilet molic z řepky. V závislosti na lokalitě a ošetření škodí dřepčici a krytonosci. Zápředníčků je stále málo, ale početnost se postupně zvyšuje. Na Litoměřicku žír housenek bělásků, na Semicku vyšší odchvy můry kapustové - sledovat housenky (brukvovitá zelenina, řepa). Některé porosty cibule silně poškozeny třásněnkami.

Brukvovitá zelenina - první generace molice vlašovičnickové dokončuje vývoj na zelenině, která se brzy stane hlavním zdrojem molic (přelety ze sklizených řepky se snižují). V některých oblastech jsou spolu s dřepčíky rodu *Phyllotreta* i velcí dřepčici olejovní a krytonosci (více druhů). Krytonosci dokážou dlouhým nescem poškodit i listy dotýkající se sítě - vada vzhledu. Mšic i třásněnek málo. Pokračuje kladení bělásků, zvyšuje se početnost zápředníčků, ale housenek je málo - jsou nejspíše redukovány postřiky proti dalším škůdcům.

Ostatní zelenina - některé porosty cibule silně poškozeny třásněnkou, které se z dálky projevuje změnou barvy, ale listy zůstávají živé. V posledních letech v tomto období (cca červenec-srpen) dochází k předčasnému odumření listů cibule - třásněnky k tomu možná přispívají, ale listy zničí choroby. Suché a teplé počasí podpoří přemnožení svilušky chmelové. Mladší porosty může ohrozit mandelinka bramborová. Na Semicku jsou vyšší odchvy dospělců můry kapustové - polyfágní housenky mohou škodit na řepě, špenátu apod. Vysoké odchvy v lapácích má i makadlovka řepná - housenky vyžírají srdéčka řepy a mohou pronikat do bulvy.

Rizikové: molice, krytonosci, dřepčici, zápředníčci, třásněnky, housenky, mšice, mandelinky, aj.

- líhne se 1. generace ze zelenin, postupně bude ubývat přílet z řepky. Kde se podařila zredukovat v době hromadné migrace, bude v nižších počtech.

Monitoring - všechna stádia na spodní straně listů, pupária před líhnutím tmavá.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření v závislosti na početnosti dospělců a jednotlivých vývojových stádií. Porosty s pupárii zapravit co nejdříve po skizni do půdy - listy nesmí zůstat na povrchu, molice se líhnou i ze suchých listů! **Lapací rostliny** - sklizené plochy nechat co nejdéle na pozemku - část molic naklade na rostliny, které se před líhnutím nových dospělců zapraví. Jako lapací nelze použít rostliny dříve napadené molicí - staly by se zdrojem molic.

Krytonosci

- početnost v závislosti na lokalitě a intenzitě ochrany. Zatím se daří redukovat na únosné míře. Nálety do porostů budou pokračovat.

Monitoring - dospělci se zjišťují žlutými miskami nebo prohlídkou/oklepem rostlin, jsou často na spodní straně listů nebo ukryti v srdéčku. V listech jsou vykousané jamky.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- v tomto týdnu nejvýznamnější škůdci, v některých lokalitách i vysoký počet větších dřepčících olejkových.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů. Černé druhy podobné

blýskáčkům, ale skáčou a nemají na konci tykadel paličku.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Zápředníček polní

- početnost zůstává nízká, housenky téměř žádné, ale dospělců v porostech postupně přibývá.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Mšice

- početnost zůstává nízká.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách.

Ochrana - při nízkém počtu mšic a vysokém výskytu predátorů (sluněčka, pestřenky, páteříčci aj.) funguje přirozená regulace. Při rozrůstání kolonií postřík - hodně užitečných organismů = volit selektivní aficidy (oleje apod.). V plodinách, kde mšice přenášejí virózy, se ošetřuje při prvním výskytu mšic.

Třásněnky

- nálety do porostů pokračují, vyskytují se dospělci i nymfy, přes vysoké poškození listy cibule neodumírají - to způsobují choroby.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu. Silně poškozené porosty mají jinou barvu.

Ochrana - za vysokých teplot je účinnost přípravků krátkodobá, zkontrolovat kvalitu ošetření - třásněnky mimo úkryt v paždí listů musí být po postřiku mrtvé.

Sviluška chmelová

- polyfágní druh, ve venkovní zelenině se přemnožuje v suchých a teplých letech. V některých oblastech již může škodit.

Monitoring - dospělci i nymfy na spodní straně listů, kde vytvářejí pavučinky. Posáté rostliny žloutnou. Malá velikost - použít lupu.

Ochrana - důležité je ošetřit spodní stranu listů akaricidy nebo oleji.

Mandelinka bramborová

- **sledování ukončeno.** Nálet brouků pokračuje, napadení může být pouze na části pole (ohniska).

Ochrana - při dalším ošetření použít jinou skupinu účinných látek! 1. spinosad, 2. diamidy (cyantraniliprol + chlorantraniliprol), 3. acetamiprid - na citlivou populaci.

Užitečné organismy

- početnost zůstává nízká, nejčastější jsou slunéčka, ostatních užitečných organismů málo nebo žádné. Vyšší výskyt drobných lumků a lumčků v brukvovité zelenině může indikovat housenky zápředníčka.

Bílá = vylíhlá pupária molice vlašovičnickové - zdroj molic pro stejnou rostlinu i okolní porosty

Tmavá pupária - brzy se budou líhnout molice - zapravit co nejdříve po sklizni do půdy

Mšic je málo

Někde škodí dřepčící olejkoví

Můra kapustová v lapáku

Slunéčko a klopuška